

Esikasvatus (tomaatti, samettikukka)

Jotkut hyötykasvit ja kukat tulee esikasvattaa, jotta ne ehtivät kukkia ja tuottaa satoa kasvuoloissamme. Esikasvatus on helppoa ja mielenkiintoista seurattavaa. Lajikkeesta riippuen tomaattia voi kasvattaa niin kasvihuoneessa, ulkona kuin parvekkeellakin.

Milloin?

01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
		—									
		—									

— Milloin mahdollista? — Sesonki

Vaikeusaste & erityisvaatimukset:

- Sorminäppäryys, tarkkaavaisuus

Toiminnan kesto:

½-1 h

Kustannukset:

€ €€ €€€

Tarvikkeet ja työvälineet:

- Puhtaita astioita, joiden pohjassa on reikiä liiallisen veden poistumista varten (esim. maitopurkit)
- Kylvettäviä siemeniä
- Kylvö- tai taimimultaa
- Tuorekelmua tai muovipusseja, nimilappuja, sumutinpullo

Työohje:

1. Täytä istutusastiat mullalla. Kostuta multaa vedellä.
2. Istuta siemenet noin 1 cm:n syvyyteen ja noin 5 cm:n päähän toisistaan. Kirjoita kylvöksiin nimilaput, jotta tiedät mitä olet kylvänyt.
3. Kostuta kylvös sumutinpullolla.
4. Peitä kylvökset kevyesti muovilla ja nosta itämään lämpimään (20-24C) paikkaan.
5. Kastele kylvöksiä säännöllisesti ja kun ne ovat itäneet, siirrä ne valoisaan ja vedottomaan paikkaan kasvamaan.
6. Siirrä taimet (kouluta) isompiin ruukkuihin kun niihin on kehittynyt ensimmäinen varsinainen lehtipari.

Ohjaajalle:

- Pitäkää kylvökset tasaisen kosteana ja kun ensimmäiset siemenet ovat itäneet, voi kelmun poistaa.
- Sopusuhtaisten taimien aikaansaamiseksi kylvöksiä tulisi käänellä usein, sillä ne hakeutuvat kohti valoa. Lisäksi taimet tulisi koulia huhti-toukokuussa isompiin ruukkuihin (kts. ohje toukokuu).
- Tarkista kunkin kasvin tarkat kylvöohjeet siemenpussin kyljestä.

Muuta:

- Kylvökalerista löydät eri kasvien esikasvatus ajankohdat:
<http://www.kotipuutarha.fi/index.php?section=149>
- <http://www.kotipuutarha.fi/puutarhavinkit/kasvata-herkkua.html>

Lähde: <http://www.suomela.fi/piiha-puutarha/Kukat-taimet/Ohjeet-taimien-esikasvatukseen-Toiveena-terhakat-taimet----49810>

Rairuohon kasvat

Rairuohon kasvat on helppoa ja nopeaa, sillä se itää noin viikossa. Rairuohon voi kylvää lähes millaiseen astiaan tahansa ja koristella mielensä mukaan. Pääsiäisen aikaan toiminnan oheen sopii esimerkiksi pupu- tai estekani vierailija.

Milloin?

01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
—————											

————— Milloin mahdollista? ——— Sesonki

Vaikeusaste & erityisvaatimukset:

- Sorminäppäryys

Toiminnan kesto:

½-1 h

Kustannukset:

€ €€ €€€

Tarvikkeet ja työvälineet:

- Multaa tai talouspaperia
- Rairuohon siemeniä
- Laakea astia, vati, jogurttipurkki tms.
- Pala muovikelmua (esim. elmukelmu)

Työohje:

1. Valitse alustaksi laakea astia tai vaikka jogurttipurkki.
2. Tasoita multa pohjalle, mutta älä paina sitä liian tiiviiksi. Kasvat ei vaadi multaakaan vaan siemenet lähtevät kasvamaan myös märällä talouspaperilla.
3. Kastele multa ja sirottele siemenet siihen tasaisesti. Peitä kylvös kevyesti mullalla.
4. Kastele kylvös vielä kevyesti.
5. Peitä lautanen talouskelmulla. Kelmu auttaa kylvöksen säilyttämään kosteuden valoisalla ikkunalaudalla mutta ilmankin pärjää.
6. Kun siemenet ovat alkaneet itämään, poista kelmu.
7. Kastele ja leikkaa säännöllisesti.

Ohjaajalle:

- Rairuohoa voi kylvää lähes millaiseen astiaan tahansa. Esimerkiksi puolikkaat kananmunankuoret sopivat hyvin pääsiäisen aikaan.
- Kanivierailijoita ja estekaneja voi tiedustella esimerkiksi kanikasvattajilta – ja yhdistyksistä.

Muuta:

- www.suomenestekanit.net

Kukkamukuloiden esikasvatus keväällä

Keväälläkin voidaan istuttaa kukkamukuloita ja saada ne kukkimaan saman vuoden kesänä. Kukkamukulat istutetaan ruukkuihin sisälle. Nämä kevätkukat voidaan laittaa maahan heti kun routa on lähtenyt kukkapenkistä ja hallat ovat menneet. Kukkia ei välttämättä tarvitse edes siirtää kukkapenkkiin vaan esimerkiksi daalia viihtyy riittävän suuressa ruukussa koko kesän.

Milloin?

01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
		█									
		█									

█ Milloin mahdollista? █ Sesonki

Vaikeusaste & erityisvaatimukset:

- Kohtuullinen sorminäppäryys

Toiminnan kesto:

½-1 h

Kustannukset:

€ €€ €€€

Tarvikkeet ja työvälineet:

- Kevätkukkien mukuloita
- Multaa
- Ruukkuja
- Nimilappuja

Työohje:

1. Täytä ruukku mullalla.
2. Tee multa kolo kukkamukulalle ja laita kukkamukula ruukkuun. Peitä kukkamukula mullalla ja tiivistä pintaa vähän. Aseta kirjoitettu nimilappu kuhunkin ruukkuun.
3. Kastele varovasti reunoilta.
4. Nosta ruukku valoisaan ja pidä tasaisen kosteana. Älä kastele liikaa, ettei mukula mätäne. Multa saa kuivahtaa kastelukertojen välillä.
5. Hallaöiden mentyä, voit siirtää kukan ulos, mutta muista karaistaa (totuttaa) sitä vähitellen ulkoilmaan. Voit pitää kukan omassa ruukussaan tai vaihtoehtoisesti siirtää kukkapenkkiin.

Ohjaajalle:

- Mukulakasvit ovat monivuotisia, mutta uudelleen kukkiakseen vaativat talvella lepokauden viileässä (+2-+6). Helpommalla kuitenkin pääset, kun hankit joka vuosi uudet, elinvoimaiset kukkamukulat.
- Suositujia ja melko helppoja mukulakasveja ovat muun muassa begoniat ja freesiat.
- Toimintaan osallistuville on usein tärkeää nähdä, mitä istutuksista pitäisi tulla, joten varustaudu ottamaan näytille esimerkiksi kuvia kukkivista kyseessä olevista kukista.

Kukkasipulit ruukkuun

Keväälläkin voidaan istuttaa kukkasipuleita ja saada ne kukkimaan saman vuoden kesänä. Kukkasipulit istutetaan ruukkuihin sisälle. Nämä kevätkukat voidaan laittaa maahan heti kun routa on lähtenyt kukkapenkistä ja hallat ovat menneet.

Milloin?

01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
		■									
		■									

■ Milloin mahdollista? ■ Sesonki

Vaikeusaste & erityisvaatimukset:

- Kohtuullinen sorminäppäryys

Toiminnan kesto:

1 h

Kustannukset:

€ €€ €€€

Tarvikkeet ja työvälineet:

- Kevätkukkasipuleita
- Multaa
- Ruukkuja
- Nimilappuja

Työohje:

6. Täytä ruukku mullalla.
7. Tee multa kolo kukkasipulille ja laita kukkasipuli ruukkuun suippokärki ylöspäin. Peitä kukkasipuli mullalla ja tiivistä pintaa vähän. Aseta kirjoitettu nimilappu kuhunkin ruukkuun.
8. Kastele varovasti reunoilta, ei suoraan sipulin päältä, ettei kukkasipuli mätäne.
9. Nosta ruukku valoisaan ja pidä tasaisen kosteana.
10. Hallaöiden mentyä, voit siirtää kukan ulos, mutta muista karaista (totuttaa) sitä vähitellen ulkoilmaan. Voit pitää kukan omassa ruukussaan tai vaihtoehtoisesti siirtää kukkapenkkiin.

Ohjaajalle:

- Sipulikasvit ovat monivuotisia, mutta uudelleen kukkiakseen ne vaativat talvella lepokauden viileässä (+2-+6). Helpommalla kuitenkin pääset, kun hankit joka vuosi uudet, elinvoimaiset kukkasipulit.
- Suosittuja ja melko helppoja sipulikasveja ovat muun muassa tulppaanit ja narsissit.
- Toimintaan osallistuville on usein tärkeää nähdä, mitä istutuksista pitäisi tulla, joten varustaudu ottamaan näytille esimerkiksi kuvia kukkivista kyseessä olevista kukista.

Lähde: http://www.kauppila.fi/pages.php?pages_id=101,
<http://www.nicehouse.fi/puutarha/phoito/kasvit/mukulat.htm>

Liljojen kasvat

Liljojen kehitystä keväällä voi nopeuttaa istuttamalla liljansipuleita ruukkuihin sisälle. Liljat voidaan siirtää ulos kun hallat ovat menneet.

Milloin?

01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
		■									
		■									

■ Milloin mahdollista? ■ Sesonki

Vaikeusaste & erityisvaatimukset:

-Kohtalainen sorminäppäryys

Toiminnan kesto:

½-1 h

Kustannukset:

€ €€ €€€

Tarvikkeet ja työvälineet:

- Liljojen sipuleita
- Multaa
- Ruukkuja
- Nimilappuja

Työohje:

1. Täytä ruukku mullalla.
2. Tee multa kolo kukkasipulille ja laita kukkasipuli ruukkuun. Peitä kukkasipuli mullalla ja tiivistä pintaa vähän. Liljojen sipulit tulee istuttaa melko syvään (15cm). Aseta kirjoitettu nimilappu kuhunkin ruukkuun.
3. Kastele istutusta varovasti reunoilta.
4. Nosta ruukku valoisaan ja pidä tasaisen kosteana. Älä kastele liikaa, ettei sipuli mätäne: multa saa kuivahtaa kastelukertojen välillä.
5. Hallaöiden mentyä, voit siirtää kukan ulos, mutta muista karaistaa (totuttaa) sitä vähitellen ulkoilmaan. Voit pitää kukan omassa ruukussaan tai vaihtoehtoisesti siirtää kukkapenkkiin.

Ohjaajalle:

- Liljat ovat monivuotisia. Helpommalla kuitenkin pääset, kun hankit joka vuosi uudet, elinvoimaiset kukkasipulit.
- Suosittuja ja melko helppoja liljoja kasvattaa ovat muun muassa miekkaliljat.
- Toimintaan osallistuville on usein tärkeää nähdä, mitä istutuksista pitäisi tulla, joten varustaudu ottamaan näyttille esimerkiksi kuvia kukkivista kyseessä olevista kukista.

Lampaanvillan huovutus

Kevät on lampaiden sesonki aikaa: lammas karitsoi noin kerran vuodessa, yleensä keväällä 1-3 karitsaa, lampaat myös keritään keväällä ja usein toistamiseen syksyllä. Lammas on monipuolinen kotieläin, sillä siitä saadaan lihaa, villaa ja turkiksia. Pienten karitsoiden näkeminen on monelle elämys ja aktiviteetiksi voi lisätä lampaan villaan ja sen käsittelyyn tutustumisen sekä huovuttamisen, josta jokainen voi muotoilla itselleen vaikka oman lampaan.

Milloin?

01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12

		---	---				---	---			

----- Milloin mahdollista? --- Sesonki

Vaikeusaste & erityisvaatimukset:

- Sorminäppäryys, kädentaidot

Toiminnan kesto:

1-3 h + kuivuminen + viimeistely

Kustannukset:

€ €€ €€€

Tarvikkeet ja työvälineet:

- Huovutusvillaa
- Mäntysuopaa
- Paperia ”muotin” tekemiseen
- Pesuvati, sakset, teippiä, neula
- (Vanua, villalankaa)

Työohje:

1. Suunnittele malli (esim. lammas) ja piirrä se paperille. Leikkaa kuvio irti paperista ja jos teet siitä kolmiulotteisen (esim. jalat), teippaa ulokkeet kiinni.
2. Päällystä malli kauttaaltaan huovutusvillalla.
3. Huovuta. Kastele villa lämpimällä saippua vedellä ja ala hieroa sitä sormilla pyörivin liikkein. Lisää lämmintä saippuavettä välillä ja jatka huovuttamista, kunnes kuidut ovat kiinnittyneet toisiinsa ja on muodostunut tiivis pinta.
4. Leikkaa viilto sopivaan paikkaan ja poista paperimuotti sisältä. Täytä työ villalla tai vanulla.
5. Pistele/neulo viilto umpeen.
6. Huuhtele työ lopuksi kuumalla ja kylmällä vedellä. Anna kuivua.
7. Työn voi koristella esimerkiksi neulomalla siihen kuvioita erivärisillä langoilla.

Muuta:

- Lisätietoa lampaasta: <http://openetti.aokk.hamk.fi/info/opiskelijoidentyot/lammas/index.htm>
- Lisätietoa huovutuksesta: http://www.4h.fi/@Bin/29442/huovutusohje_ctaso.pdf

Lähde: <http://www.kaspaikka.fi/huovutus/index.html>

Tee malli

Päällystä malli huovutusvillalla

Poista paperimuotti sisältä

Munien koristelu prässätyillä kasveilla ja tiput

Poikasia saadakseen kukon pitää hedelmöittää kana, jolloin kehitty sellaisia munia, joista voi hautomisen jälkeen kuoriutua tipuja. Luontaisesti kanat alkavat hautoa loppukevästä ja kesällä, mutta nykyään suurimman osan haudonnoista hoitaa hautomakone. Pieniä keltaisia tipuja on usein nähtävillä etenkin pääsiäisen aikaan erilaisissa tapahtumissa. Pääsiäisen aikaan kananmuniin liittyvät askartelut ovat ajankohtaisia.

Milloin?

01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
—————											

————— Milloin mahdollista? ——— Sesonki

Vaikeusaste & erityisvaatimukset:

- Hyvä sorminäppäryys ja käsien koordinaatiokyky, pikkutarkkuus

Toiminnan kesto:

1 h -> + kuivumisaika

Kustannukset:

€ €€ €€€

Tarvikkeet ja työvälineet:

- Kananmunia tai muovimunia askartelutarvikeliikkeistä
- Prässättyjä ohuita kasveja tai sulkia/höyheniä
- Kirkasta vesiliukoista lakkaa
- Koristenauhaa
- Tulitikkuja tai coctailtikkuja
- Liimaa, pieni sivellin, neula, ohutta lankaa tai siimaa

Työohje:

1. Jos käytät aitoja kananmunia, puhalla ne tyhjiksi: tee kananmunan pohjaan vieriviereen pieniä reikiä niin, että reiän kooksi tulee n. 4mm. Tee samalla menetelmällä n. 2mm. kokoinen reikä munan kattoon. Puhalla astian päällä pienempää reikään lujasti niin, että sisältö valuu ulos suuremmasta reiästä.
2. Sivele munan pintaan kevyesti lakkaa siihen kohtaan, johon kiinnität koristeet. Paina prässätyt kasvit/sulat varovasti yksikerrallaan lakkapintaan ja jätä työ kuivumaan.
3. Sivele lopuksi munan koko pinta lakalla ja anna kuivua.
4. Jos käytät aitoja kananmunia, solmi ohutta lankaa tai siimaa tulitikun ympärille ja pujota tulitikku reiästä munan sisään. Aseta tikku munan sisälle sivuttain. Jos käytät muovimunia leikkaa koristenauhasta sopivan mittainen pätkä ripustuslenkiksi, solmi päät yhteen, sivele solmuun liimaa ja työnnä solmu munassa olevaan reikään. Anna liimauksen kuivua. Tee lopuksi koristenauhasta rusetti kananmunan yläosaan.
5. Ripusta koriste esimerkiksi sisälle tuotuun koivun oksaan.

Ohjaajalle:

- Lisätieto kasvien prässämisestä: http://www.kainuunpuutarhayhdistys.fi/index.php?option=com_content&task=view&id=162&Itemid=63
- Tietoa kanoista: <http://www.maatiainen.fi/tekstit/kana.htm>

Tee munaan reiät ja puhalla tyhjäksi

Kiinnitä kuviot

Pujota tikku munan sisään